

BIZ-BUzzzzzzzzzz

De Noorderboulevard is de Lichtjesstraat. Het kloppende hart en motor van de wijk het Oude Noorden met inzet voor een levendige, leefbare en een cultureel diverse stad.

Voor het najaar 2021 is BIZ-Noorderboulevard op zoek naar projecten **VOOR** de Noordmolen- en Zwartjanstraat **VAN** ondernemers, bewoners en kunstenaars. Gericht op méér SCHOON, HEEL en CORONA-VEILIG op de winkelboulevard. Zowel ON-line als OFF-line. **DUS**: méér allure op de Noorderboulevard, fijn & veilig voor belanghebbenden.

Waar hecht de BIZ-Buzzzzzzzzzz waarde aan? Verrassend! Eenvoudig uit te voeren projecten. Geen gedoe. Coronaproef. Innovatief. Oplossingsgericht.

PROCEDURE plannenmakerij BIZ-BUzzzzzzzzzz Noorderboulevard:

1. Vraag documenten over Noord/erboulevard op bij ontdeknoord@gmail.com .
2. Maak een plan van 3 A-4 tjes. Niet meer.
3. Maak een begroting van 1 A4. Niet meer.
4. Dien uw plan in vóór 1 juli 2021 bij ontdeknoord@gmail.com.
5. De BIZ nodigt u uit voor een pitch van 3 minuten. Na de zomer.
6. De BIZ looft voor de 3 beste plannen de volgende bedragen uit om die te realiseren:

Nummer 1: 1.500 euro

Nummer 2: 1.000 euro

Nummer 3: 500 euro.

Documenten nodig voor de BIZ-buzzzzzzzzzz:

[Wijkagenda Noord](#)

[Idee achter de BIZ-buzzzzzzzzzz](#) met overzicht van allerlei objecten in de straten

info: Anja Berkelaar / 06 53276450 / info@firmtalk.nl

De loop!! In de Noorderboulevard!!

De Noorderboulevard is het kloppende hart van het Oude Noorden. In de wijkagenda staan de thema's levendige, leefbare en een cultureel diverse stad centraal. De Noorderboulevard is het levende voorbeeld en functioneert als motor van de wijk het Oude Noorden.

Bestuur BIZ en ondernemers willen 1 ding: loop in de straat. Loop zorgt voor levendigheid en voor 'awareness, trial & repeat'. Shoppers, bezoekers, klanten, consumenten, koopkrachtige vraag, kijkers en dan kopers, mensen die speciaal naar de winkel komen omdat je alleen daar zo goed iets kan vinden of mensen die verrast worden door de winkels en een impulsaan-koop doen of even lekker op een terrasje gaan zitten.

Loop zorgt voor koop. Blijve klanten, omzet en winst, dat zijn leuke dingen voor de ondernemer / winkelier. Daarvoor is LOOP nodig, zo ook bezoekersstromen op de Noorderboulevard. LOOP krijgen is niet makkelijk. Je kan nog zo'n mooie winkel hebben, maar zonder LOOP ben je nergens! Zeker niet nu online winkelen heel eenvoudig is.

Geschiedenis Noorderboulevard & de LOOP.

De Zwart Janstraat en de Noordmolenstraat in het Oude Noorden zijn twee van Rotterdams bekendste winkelstraten. Samen vormen zij de *Noorderboulevard*. Het gezellige Noordplein, het hippe Zwaanshals en de populaire Zaagmolenkade liggen op steenworp afstand.

Vlak na de oorlog was zij de beste winkelstraat in Rotterdam, met triple A status. De bouw van nieuwe winkelgebieden – Lijnbaan en Alexandrium - zorgde voor meer Rotterdams keuzeaanbod maar ook voor meer leegstand in de Noorderboulevard. De economische crisis van 2007 deed een schepje bóvenop de leegstand. De toename van online shopping en het gemak daarvan zorgt voor minder bezoekers aan fysieke winkels. De huidige leegstand is beperkt tot < 10%, augustus 2020. De laatste bezoekersstromen meting rekende minimaal 2000 en maximaal 3500 / bezoekers per dag. Het weekend tot 5.000. Vanzelfsprekend is er i.v.m. Corona ook aandacht voor de veiligheid van de bezoekersstromen.

De Noorderboulevard voorwaarts!

Met de straatversiering van [Beersnielsen](#) zit de Noorderboulevard weer in de lift als Lichtjesstraat. Dat imago had de Noorderboulevard al in de jaren vijftig! In 2018 hebben de ondernemers zich dan ook slim verenigd en zijn zij een BIZ (Bedrijven Investerings Zone) geworden. Dat verenigen moest zeker! Want het gemeenschappelijke belang gaat boven de belangen van 191 individuele winkeliers!

De Noorderboulevard feitelijk, wetenswaardigheden ter inspiratie voor de LOOP:

Lengte in meters	475 Zwartjan + 250 Noordmolen = 725 m
Aantal winkels	191
Winkelformules	Kruidvat / Etos / Bram Ladage / Trekpleister / Gall & Gall / van Haren / Primera / ING bank / Zeeman / Pearle / Coop / ICI Paris / Leger des Heils / Specsavers etc.
High end zaken	Turnhout / Chateautjes / Kismet notenbar / Ria van der Hoven dierenspecialzaak / Reformzaak van Maastricht / BBB health
Eetzaken	McDonalds / Subway / Marhaba / Sofra etc
Multi culti formules	Marokko XL / Feestwinkel Noord / Mirac Home etc.
Kledingzaken	La Boutique / Tak Chita Bladi Bladi / Awardresses / Khadija mode / WOME etc.
Low end winkelformules	Phone Telecom / One Mobility / Telecom Today etc.
Bezoekersstromen	2 tot 3.000 doordeweeks / weekend 5.000
Bomen / boomspiegels	88
Bankjes	13 plus 7 Ladage banken
Prullenbakken	26
Electriciteitshuisjes/telecom	4 grote en 10 kleine
Ondergrondse containers	14 huisvuil en 6 restafval
Muurlijsten	4

De normale gemeenschappelijke jaarprogrammering van de Noorderboulevard:

De maandelijkse BIZ-agenda laat de 'reguliere' festiviteiten zien voor de winkelstraat, die voor extra loop zorgt:

Januari	Nieuwjaarsbijeenkomst
Mei	Moederdag actie / Suikerfeest
Juni	Vaderdag actie
Juli	Offerfeest
September	Kleurrijk Street Festival
Oktober	Halloween speurtocht
November	Black Friday en Sint Intocht
December	Sint - en Kersthuis

Daarom wil het BIZ-bestuur innovatie om LOOP in de winkelstraat te organiseren.

Maar dan anders! Het BIZ-bestuur daagt mensen uit om op een andere manier naar de winkelstraat te kijken: naar de boomspiegels, de elektriciteitshuisjes, prullenbakken, bankjes, containers, muurlijsten en de sfeer etc. De LOOP stimuleert tot nadenken en lokt de dialoog uit over schoon & heel & veilig, de wijkagenda Oude Noorden en een goed imago van de Noorderboulevard. We vragen kunstenaars en / of bewoners en / of winkeliers om veilige en inspirerende LOOP te organiseren.

LOOP = bereik = doordeweeks en in het weekend. Loop is het Rattenvanger van Hamelen effect, mensen trekken mensen aan, i.v.m. corona superveilig. Het mooiste is als loop ook voor koop zorgt. Loop heeft een uitstralingseffect en werkt magnetiserend.

Hoe is de procedure? Wat? Na een oproep via diverse kanalen kan men plannen indienen tussen April – Juni 2021. Dat gaat met offertes en pitches aan het BIZ-bestuur. Kunstenaars c.q. bewoners c.q. winkeliers tekenen in op een wedstrijd. Krijgen alle feiten, kunnen met innovatieve plannen komen met de wijkagenda als uitgangspunt. De inhoud laten we aan de bedenkers over. Er is vrijheid om creatief en divers naar de winkelstraat te kijken.

Het bestuur vraagt via een open uitnodiging aan kunstenaars / bewoners / winkeliers een Plan A en een Plan B. Er is een budget van maximaal 1.500 per plan. Vereist is dat bij de opening van hun idee een LOOP - d.w.z. een bereik - is van minimaal 100 deelnemers. Deze extra bezoekers dienen wel de Coronamaatregelen in acht te nemen. De LOOP moet een bereik van een mix van doelgroepen hebben, dat wordt geteld. Vanzelfsprekend meten we ook het online bereik van het evenement, via FB, Google Analytics, Instagram en LinkedIn.

Het PLAN voor de LOOP is om een PILOT te starten voor najaar 2021. Op basis van de inventarisatie van de ideeën kunnen we zien hoe innovatief deze opzet is en hoe het uitpakt in de praktijk.

Prijsvraag:

De bedenkers met originele plannen en het grootste bereik komen in aanmerking voor de organisatie van een deel van het nieuwe jaarplan 2021 met MEER LOOP naar de Noorderboulevard.

Hoe komen we aan budget?

De volgende partijen worden benaderd.

- a. **Bijdrage BIZ na akkoord ambtenaar Economie bij de Gemeente Rotterdam**
- b. **Kunst en Cultuur – cultuurscout aanvraag voor 1-9-2020.**
- c. **Wijkraad – bewonersinitiatieven na de try out en op basis van bewonersplannen.**
- d. **Fondsen na try out: Oranjefonds en Volkskracht.**
- e. **Nieuwe digitaliserings- en innovatiesubsidies van de gemeente Rotterdam**

Van Anja Berkelaar – organisator en bedenker in samenwerking met Henk Raats en Anil Jagroep. 02-04-2021 / 06 53276450 / info@firmtalk.nl

Wijkprofiel

Gemeente Rotterdam

Het Oude Noorden is een 19e eeuwse volkswijk die zich kenmerkt door kleinschaligheid. De wijk kent karakteristieke pleinen, zoals het Noordplein met zijn evenementen en markten. Het Bleiswijkplein en het Johan Idaplein geven ruimte voor sport en spel. Het Pijnackerplein met zijn klassieke muziekoepel biedt

een mooi podium aan muzikanten en andere podiumkunsten. Om maar te zwijgen van de vele binnentuinen in het Oude Noorden, onderhouden door actieve vrijwilligers. Winkels, horeca en creatieve, kleine bedrijfjes zijn volop aanwezig op de Noorderboulevard, Benthuizerstraat, Bergweg en het Zwaanshals. De economie trekt aan waardoor de stad zich versneld ontwikkelt. Panden worden opgeknapt en scholen omgebouwd tot woningen. Toch staan er nog panden, met name winkels, leeg. Dit heeft een negatief effect op het straatbeeld en de beleving van de wijk. Van oudsher is de bevolkingssamenstelling zeer divers en die diversiteit neemt alleen maar toe, nu de wijk ook aantrekkelijk is geworden voor gezinnen en hoger opgeleiden. Tegelijkertijd leven een kwart van de huishoudens onder de armoedegrens, is er in veel gezinnen sprake van meervoudige sociale problematiek

Historie

In 1866 startte de eerste bouw in het gebied: de gevangenis aan de Noordsingel. Destijds ver buiten de bebouwde kom van Rotterdam. Grondeigenaren konden pas in 1870 verder ontwikkelen na het afkopen van het windrecht van de Blommersdijkse molen. Zo ontstond de uitbreiding van Rotterdam richting Noord. Grondbezitters hielden zich niet aan het stedenbouwkundig stratenplan, waardoor grillige straatjes ontstonden.

Bewoners

Het Oude Noorden heeft ongeveer 17.000 inwoners. Hiermee is het de grootste wijk van gebied Noord. Steeds meer gezinnen trekken naar de kop van het Oude Noorden. Er zijn hier ruime, historische woningen te vinden. De wijk kent meerdere verenigde bewonersgroepen (o.a. de kop van Noord en het Pijnackerplein) waarin mensen gezamenlijke tuinen, speel- en binnenplaatsen beheren.

Wijkprofiel Oude Noorden 2016

Wijkprofiel Oude Noorden 2018

Wijkprofiel

Voor het Oude Noorden laat het wijkprofiel 2018 een positieve ontwikkeling zien. Op het vlak van milieu, vastgoed en vandalisme gaat het goed. Er is echter nog steeds een flinke opgave t.a.v. de veiligheid en leefomgeving.

Een aantal opvallende scores in het wijkprofiel Oude Noorden

Fysieke index

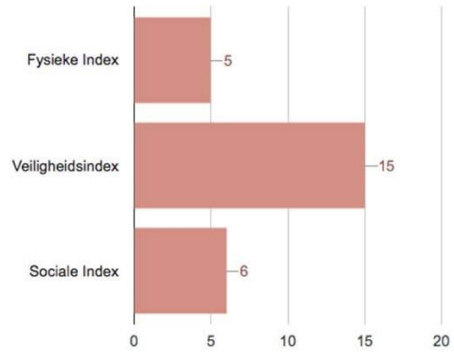
- onvoldoende ruimte voor groen (in de straat)
- agressief rijgedrag
- verslechtering op de beleving omdat men meer rommel op straat ervaart (vuil naast de containers, hondenpoep)

Veiligheidsindex

- overlast subjectief door toename overlast gevende groepen en schreeuwende jongeren, pesten en intimideren, 's avonds de deur niet meer opendoen of het vermijden van plekken in de buurt die als 'onveilig' worden beoordeeld (vermijdingsgedrag)
- overlast van handel in drugs op straat, gebruikers en lastiggevallen worden op straat
- verslechtering rond diefstal en inbraak door fietsdiefstal als buurtprobleem en diefstal uit auto's
- toename feitelijk geweld door toename van aantal misdrijven en bedreiging ten opzichte van 2016
- toename van vandalisme ten opzichte van 2016

Sociale index

- verslechtering leefomgeving subjectief door afname wekelijks burenccontact
- meedoen objectief afgenomen doordat men zich gediscrimineerd voelt, minder mogelijkheid ervaart of zich meer in de steek gelaten voelt
- binding en capaciteiten zijn subjectief toegenomen
- 20% van de jongeren verlaat school zonder startkwalificatie
- een kwart van de gezinnen leeft onder de armoedegrens

Gemeente Rotterdam

Opgaven

1. Leve de straat!

Het Oude Noorden is een stenige wijk met weinig open ruimte en groen. De straten zijn lang en smal en worden gedomineerd door de auto. Er is geen park van formaat in de wijk waar bewoners recreëren en ontspannen. Het leven speelt zich af in de straten en op de pleinen. Hier moet de bewoner zich thuis kunnen voelen en moeten ze kunnen verblijven en elkaar ontmoeten. Hier spelen kinderen en viert de wijk zijn festivals en houdt haar markten. Bewoners nemen al initiatief om de buitenruimte te verbeteren, ze richten buurttuinen en speelplekken in en beheren deze. Deze plekken zijn een verademing voor de door de auto gedomineerde straten. Deze plekken en pleintjes hebben er ook mede voor gezorgd dat de wijk in trek is bij nieuwe bewoners; de kansrijke gezinnen. Dit heeft een positief effect op de wijk. Woningen worden gerenoveerd, vervallen panden opgeknapt en ook de winkels/wijkeconomie profiteert hiervan. De keerzijde is dat de populariteit van de wijk ertoe leidt dat de vraag naar bouwlocaties groeit en steeds meer open ruimte dreigt te verdwijnen.

Hoe zorgen we dat er voldoende buitenruimte is van goede kwaliteit, die aansluit bij de behoeftes van bewoners, en ruimte biedt voor ontspannen, spelen en ontmoeten; LEVEN? De inrichting van de straten is nog teveel gericht op de auto. Om ruimte aan straatleven te bieden moet de straat veiliger worden en uitnodigen tot verblijven en spelen. Hoe kan de inrichting van de buitenruimte hier beter op aansluiten?

2. Een beter milieu, begint bij het Oude Noorden

Goede groenvoorzieningen zorgen voor een betere leefomgeving. Mensen voelen zich prettiger, het ondersteunt de biodiversiteit, regenwater infiltreert in de grond en vermindert wateroverlast bij pieken, groen verlaagt de hittestress in de stad en vangt fijnstof af. Het ON is stenig en kan wel extra groen gebruiken.

Hoe zorgen we voor een groenere wijk?

De noodzaak van een duurzame toekomst wordt inmiddels gezien. Samen maken we ons sterk voor de groene ontwikkeling die voor onze buurt, onze wijk en onze stad ligt. "Een duurzaam, energiezuinig Rotterdam, met een betere luchtkwaliteit. Dát is wat wij voor ogen hebben." Wij onderschrijven deze woorden van het nieuwgevormde college van B&W Rotterdam.

Hoe kunnen we op wijkniveau bijdragen aan deze duurzame toekomst? Hoe kunnen we bewoners de ruimte geven en ondersteunen als zij hiertoe initiatief tonen? De inrichting van de straten is nog teveel gericht op de auto. De fiets wordt een steeds belangrijker vervoermiddel in de stad. Welke voorzieningen zijn er nodig voor de fiets?

3. Voort met Noord

Het Oude Noorden is in trek, meer hoger opgeleiden verhuizen naar de wijk. Zij stellen eisen aan de voorzieningen in hun buurt, wat leidt tot een ander aanbod van horeca, detailhandel en infrastructuur. Hoe zorgen we ervoor dat ook de huidige bewoners de vooruitgang ervaren van de instroom van nieuwe, kansrijke bewoners? Hoe kunnen we zorgen dat deze impuls bijdraagt aan de (groei van) de wijk economie?

Veel bewoners (37%) ervaren armoede, waaronder veel kinderen. Een groot deel heeft schulden. Hoe houden of halen we Noorderlingen uit de schulden? Hoe zorgen we dat kinderen en jongeren een goede start maken? Talent is niet alleen aangeboren, maar kan ook geleerd worden door oefening; oefening baart immers kunst! Het Nederlands gemiddelde van inwoners zonder startkwalificatie ligt rond 11%. Het Oude Noorden vormt met zijn 20% dus een uitdaging. Ook zien we dat het gemiddelde niet veel afwijkt van de rest van Rotterdam, waar 19% school verlaat zonder startkwalificatie.

4. Veiligheid

Hoe zorgen we er voor dat Noorderlingen zich veilig voelen in hun eigen buurt? Een betere veiligheidsbeleving is gebaat bij een schone, hele en mooie woonomgeving. Niet alleen crimineel gedrag, maar ook overlast van verwarde personen zorgt voor een onveilig gevoel. Hoe kunnen we de verkeersveiligheid vergroten voor fietsers en voetgangers in het Oude Noorden? Onveilig gedrag dient aangepakt te worden, politie en andere (veiligheids)partners moeten zichtbaar zijn. Hoe kunnen wegen als de Bergweg en de Zaagmolenstraat veiliger ingericht worden voor fietsers?

5. Verbinding

Hoe zorgen we dat bewoners van het Oude Noorden meer met elkaar verbonden zijn? Het Oude Noorden is een diverse wijk. Als we vinden wat ons bindt, is die diversiteit niet vervreemdend, maar verrijkend. Hoe zorgen we dat bewoners van het Oude Noorden elkaar leren kennen? Het is belangrijk om verder te kijken dan vooroordelen om de ander te accepteren, waarderen en respecteren. Bewoners ervaren de veranderingen in hun buurt en willen hierover mee kunnen praten. Hun zorgen komen vaak uit betrokkenheid en hun ideeën zijn vaak zeer vruchtbaar; zij weten wat hun buurt nodig heeft. Hoe kunnen we bewoners een nog meer stem geven, zodat hun ideeën kunnen bijdragen aan een betere wijk?

Gemeente Rotterdam

Wijkdoelen

1. StratenmakER

Het doel is om te zorgen dat het Oude Noorden de levendige gemengde wijk blijft die het is. De impuls die het krijgt door de toestroom van nieuwe bewoners kan de wijk sterker maken en verrijken. Het kan juist de bedrijvigheid, die zorgt voor levendigheid en diversiteit en die er vanouds is, bestendigen als het deze niet verdrijft. Het wordt een wijk waarin mensen graag op straat vertoeven, spelen en elkaar ontmoeten. een wijk waar bewoners het gevoel hebben dat zij mede vorm geven aan de toekomst van hun wijk en daar grote betrokkenheid bij voelen. Ze krijgen de ruimte om ook zelf initiatieven te ontwikkelen en worden daarin ondersteund. Waarin plekjes, pleinen en straten groene routes, speelroutes, kindvriendelijke routes en fietsroutes aaneen rijgen.

Leegstand en een slecht onderhouden buitenruimte hebben een slechte uitstraling op de omgeving en zorgen dat mensen zich er niet thuis voelen. Bewoners voelen zich minder bij hun omgeving betrokken en zorgen er minder goed voor. De kwaliteit en het onderhoudsniveau van de buitenruimte is zeer wisselend. Het doel is dat de straten goed onderhouden zijn en mensen zich er thuis kunnen voelen. Ondanks de positieve impuls staan nog (winkel)panden leeg. Met name enkele panden op de Noorderboulevard, het Correctpand en de dansschool aan de Ruivenstraat drukken een stempel.

Er wordt gezocht naar oplossingen waarbij minder auto's op straat geparkeerd hoeven te worden. Bewoners parkeren in garages, deelautogebruik wordt gestimuleerd voor door toegewezen parkeerplekken. Vrijgekomen plaatsen worden ingezet voor bredere stoepen, fietsparkeren, vergroening en een veiliger buitenruimte. De wens is dat de maximum snelheid overal 30 kilometer per uur wordt. Fietser en voetganger krijgen meer ruimte, zij zijn leidend in de bepaling van verkeersbeleid en wegenbouw. Zo worden (doorgang)straten als de Bergweg niet alleen veiliger, maar ook wordt de lucht schoner.

Initiatieven die bijdragen aan een fijne buitenruimte worden gestimuleerd.

2. DuurzamER Oude Noorden

De gemeente zet in op woningen worden zo klimaatneutraal mogelijk gebouwd en aardgasvrij. Naast bewoners van het Oude Noorden zullen ook corporaties, particuliere woningeigenaren, energiebedrijven, VvE's en andere partners hun steentje bijdragen, onder regie van de gemeente. Door te isoleren, zonnepanelen aan te brengen en waar nodig laadpalen en infrastructuur voor duurzaam rijden uit te breiden.

Het scheiden van afval wordt makkelijker en wordt de norm.

Het gebruik van de fiets wordt belangrijker. De straten worden veiliger en er komen voorzieningen om de fiets te kunnen stallen en parkeren. De auto wordt minder dominant in de straten en staat zoveel mogelijk in garages geparkeerd. Het delen van auto's wordt gestimuleerd. Bewoners die auto's delen en elektrische auto's hebben wordt het makkelijker gemaakt.

Zoveel mogelijk daken van woningen worden voorzien van zonnepanelen, groen of andere slimme bedekking. Er wordt begonnen met de daken van gemeente-objecten om een goed voorbeeld te stellen en de noodzaak duidelijk te maken. Goed voorbeeld doet goed volgen. Samen met bewoners, ondernemers en de gemeente wordt meegedacht hoe particuliere initiatieven kunnen worden gestimuleerd, gecombineerd en verder ontwikkeld.

Stadsnatuur krijgt extra betekenis voor biodiversiteit als het verbonden wordt. Deze verbinding tussen diverse groene stukken in het Oude Noorden en daarbuiten kan beter. Vergroening van strategische plekken tussen losse stukken groen binnen het Oude Noorden en daarbuiten versterkt de biodiversiteit. Waar mogelijk wordt steen wordt ingeruild voor beplanting. Dit zorgt voor een betere waterinfiltratie en daardoor voor minder wateroverlast bij pieken. Vergroening houdt de stad koeler en vermindert hittestress. Het Oude Noorden heeft een gebrek aan substantieel, schoon groen en blauw om fijn in/aan te recreëren. Het aanwezige groen en water worden verbeterd om meer betekenis te krijgen voor de biodiversiteit. Hierbij gaat het vaak om kleine aanpassingen zoals slim maai- en snoei-beleid en natuurlijke oevers in de singels en de Rotte.

Het vervuilen van de omgeving met zwerfvuil, grof vuil en huisvuil is een doorn in het oog van menig bewoner. De bewoners kunnen daar zelf een actieve rol in spelen en de gemeente ondersteunen bij het bijhouden van de buitenruimte. Het is belangrijk dat de gemeente zelf ook alert is en werkt aan verbetering van hun methodes en beleid. Oude Noordelingen worden bewust gemaakt van hun acties en de gevolgen ervan voor mens, dier en natuur en van de mogelijkheden om bij te dragen aan een schone omgeving. Om de negatieve cirkel te doorbreken wordt samengewerkt met bewoners en ondernemers. Er wordt gevraagd naar creatieve oplossingen waarbij vuil omgezet kan worden in duurzame oplossingen. Initiatiefrijke bewoners die bij willen dragen aan een groenere, duurzame wijk worden hierin uitgedaagd en ondersteund.

3. Vooruitgang-MakER

Doel is om mensen die moeilijkheden hebben om oplossingen te vinden voor hun financiële situatie de weg te laten vinden naar schuldsanering en budgetcoaching. Het opbouwen van schulden kan een zaak zijn van verkeerde keuzes, maar soms is sanering onvermijdelijk. De gemeente neemt het voortouw/ initiatief in het niet nodeloos laten oplopen van schulden door buitenproportionele kosten te rekenen bij achterstallige betalingen. De wijkraad helpt graag mee met het tot stand brengen van het gemeentelijk deltaplan schulden.

Het hebben van betaald werk is voor iedereen van belang. Niet alleen het aantal werkzoekenden maar ook het aantal mensen met een uitkering is hoog. Een aantal van hen kan hulp bij het vinden van werk goed gebruiken.

Bij jeugd is het doel opvoeding, opleiding, ontplooiing en werk. Het valt uiteen in drie aandachtsgebieden:

1. De basis is op orde, waarmee bedoeld wordt dat kinderen opgroeien in een stabiele omgeving (geen problematische thuissituatie), goede voeding krijgen (denk aan ontbijt), goede begeleiding bij problemen krijgen.
2. Kinderen zitten op school en behalen minimaal een startkwalificatie. Dit is van groot belang om ze een goede kans te geven op de arbeidsmarkt en dus op werk. Hiermee worden het zelfredzame burgers en nemen ze deel aan de samenleving. Alle kinderen van 4-12 jaar moeten naar een basisschool in de eigen buurt kunnen. Iedere voortijdig schoolverlater mist de kans talenten volledig te benutten. Samenwerking tussen ouders, schoolmaatschappelijk werk, cultureel en welzijnswerk, leerplichtambtenaren en andere partners is noodzakelijk.
3. Kinderen en jongeren krijgen de mogelijkheid zich maximaal te ontplooiën. Zij verkennen en benutten hun talenten. De verschillende actoren (scholen, kunstzinnige en culturele organisaties, sportverenigingen) worden door de gemeente ondersteund, gefaciliteerd waar het kan en verbonden met elkaar om de unieke kwaliteiten en talenten van onze bewoners optimaal te benutten. In het verleden was er een pleinenfonds waarmee activiteiten in de wijk werden gerealiseerd voor kinderen en was er regelmatig overleg tussen de partners in de wijk om een vinger aan de pols te houden. Dit wordt nieuw leven ingeblazen.

Taalachterstand hindert bewoners in hun ontwikkeling en in de interactie met wijkgenoten. We merken dat de energie en activiteiten die van nature ontstaan in een wijk gericht op het wegnemen van taalachterstanden niet altijd overeenkomen met het taalbeleid van de gemeente. We willen daarom samenwerken met zorg, en welzijn. Initiatieven in het Oude Noorden experimenteren met het wijkgestuurd inzetten van taalmiddelen.

4. VeiligER

De beleving van de veiligheid in het Oude Noorden is slechter dan de daadwerkelijk gemeten veiligheid. Het doel is om bewoners zich veiliger te laten voelen door duidelijk te maken waar ze terecht kunnen met hun zorgen en vragen. Ze durven zich door hun wijk te begeven op alle momenten van de dag.

De wijk koestert haar wijkpunten, waar laagdrempelige ondersteuning en toegang tot zorg wordt geboden. Met partners wordt gezocht om de overlast van verwarde mensen te verminderen en hen de hulp te bieden die zij nodig hebben. Thuis is de plek waar men tot rust komt. Thuis maakt men zich geen zorgen over bijvoorbeeld een verwarde buurman, herrie of stank van de asociale burens, over een zwerver in het portiek of intimiderende (drugs)bendes.

Door een goede samenwerking met de sociale partners, de verantwoordelijke instanties en politie worden problemen gesignaleerd en aangepakt. Bewoners weten waar zij terecht kunnen met hun zorgen en ervaren dat er gevolg aan gegeven wordt.

Het verkeer speelt daarnaast een grote rol in de beleving van de veiligheid. Automobilisten en scooterrijders passen zich niet altijd aan aan voetgangers en fietsers, wat leidt tot onveilige situaties en ongelukken. Er worden snelheidsbeperkende maatregelen getroffen. De pakkans bij overtredingen op beruchte wegen wordt merkbaar verhoogd. En er wordt meer nadruk gelegd op langzaam verkeer bij de (her)inrichting van straten. De politie en andere (veiligheids)partners worden zichtbaarder en beter benaderbaar.

5. InclusievER

De oude volkswijk zit vol diversiteit en tegenstellingen. Jong, oud, rijk, arm, studenten, gepensioneerden, kunstenaars en ondernemers wonen en werken er naast en met elkaar. Er zijn relatief veel eenpersoons- huishoudens en eenoudergezinnen. Het meedoen aan de samenleving is voor iedereen belangrijk. Mensen willen volwaardig onderdeel zijn van de maatschappij. Het gaat om werken, maar ook om het hebben van sociale contacten, het deelnemen en bijdragen aan de maatschappij, het opdoen van vaardigheden. Sommige mensen kunnen dit op eigen kracht, anderen hebben daarbij ondersteuning nodig. Activering betreft het ondersteunen van mensen om hun deelname aan de samenleving en hun zelfredzaamheid te vergroten. Dit kan gemeten worden met de participatieladder.

Bewonersinitiatieven die verbinding tot stand brengen, de diversiteit vieren en een verwelkomend karakter hebben voor alle inwoners worden positief ontvangen. We stimuleren inspraak en participatie van bewoners en ondernemers bij de totstandkoming van gemeentelijk beleid en uitvoeringsplannen. Naast de inzet van standaard bewoners- avonden gebruiken we innovatieve methoden (RtC, Droomstraat, co-creatie, inloopavonden, enquêtes etc.) om meer (en verschillende groepen) bewoners te bereiken en hun inbreng anders te organiseren. We organiseren het werk binnen de gemeente op een manier die hierbij aansluit. We zoeken de burger actief op en organiseren het werk zoveel mogelijk in samspraak met actieve bewoners (groepen) in de wijk.

6. AteliER Oude Noorden

Het Oude Noorden is een eclectische mix van culturen wat men terugziet in het straatbeeld. Aan de ene kant het Noordplein dat biedt ruimte aan evenementen en het Zwaanshals dat na een transformatie draait om food, fashion en design. Aan de andere kant de Noorderboulevard met een redelijk eentonig winkelaanbod en gelijksoortige horeca, en veel leegstand. Het behouden en aantrekken van creatief talent en de ruimte die zij nodig heeft, krijgt zoveel mogelijk doorgang in samenwerking met belangrijke partners zoals SKAR. De gemeente kan een faciliterende en ondersteunende functie vervullen op het gebied van de ontwikkeling van geschikte locaties, het vergunningen-traject, het beschikbaar stellen van programmeringsbudget en projectsubsidies als ook het zichtbaar maken van de activiteiten. De gemeente heeft maatschappelijk vastgoed in eigendom, dat zij hiervoor inzet. Er wordt ingezet op een betere verdeling van de beschikbare ruimte, door gesprekken aan te gaan met ondernemers, pandeigenaren en creatieven.

De “Brede School” zou bijvoorbeeld opengesteld kunnen worden voor buurtactiviteiten na schooltijd en de pleinen leven op door de invulling van diverse (buurt)activiteiten. Hierdoor kan de drempel verlaagd worden voor taallessen, opvoedcursussen en kunnen er worden sport- en kunstactiviteiten geprogrammeerd.

Bewoners van het Oude Noorden zijn niet altijd financieel in staat lid te worden van een vereniging. Ook voor hen is het belangrijk een plek te hebben waar zij zich kosteloos kunnen vermaken en bewegen. Er worden voorzieningen geplaatst op de pleinen en velden zodat oud en jong kan werken aan een gezonde leefstijl. Op straat en op de pleinen zien we meer hardlopers, fietsers en bootcampers. Het belang van groen in de buitenruimte wordt onderstreept, ook voor een mentale en fysieke gezondheid. Initiatiefnemers met ideeën over kunst en cultuur in de buitenruimte, krijgen steun vanuit de wijkraad. Bij voorkeur wordt de programmering Bottom up ontwikkeld. We vinden het belangrijk dat cultuur, kunst en sport dichtbij de bewoners staat en bereikbaar is voor iedereen. De cultuurscout is daarom onmisbaar in de koppeling.

Er wordt meer bekendheid gegeven aan de diverse fondsen voor kunst, cultuur en sport voor minderbedeelden. Initiatieven die ervoor zorgen dat de bewoners van het Oude Noorden meer bewegen en buiten spelen, worden positief ontvangen.

Vanuit het coalitieakkoord wordt er aandacht gegeven aan de volgende thema's

Energietransitie

De ambitie om CO2 reductie van 440-640 kiloton te realiseren, 10.000 woningen aardgasvrij te maken en een Rotterdams Energie- en Klimaatakkoord (gebaseerd op het landelijke akkoord) te schrijven. Ook ambitie om 15.000 woningen te verduurzamen en duurzaam rijden te vergemakkelijken en faciliteren samenwerking bewoners en ondernemers in energiecoöperaties.

Wonen in een wereldstad

De bouw van 18.000 woningen in 4 jaar. Minder sloop van goedkope woningen (3.000) en grondige opknap van nog 5.000. Woonoverlast wordt tegengegaan met nieuwe wet & leegstaande kantoren worden getransformeerd in woningen (min 180.000 m2). Er wordt doorgedaan met vermindering van steen en vergroting van groen (operatie Steenbreek) en er wordt een Deltaplan geschreven voor wateroverlast. In vuilcontainers worden meer sensoren geplaatst en er wordt geïnvesteerd in mobiliteit.

Nieuwe economie

Jongeren gaan pas van school als ze een baan hebben en er wordt geanticipeerd op de effecten van de energietransitie door omscholing. Ook wordt er geïnvesteerd in de nieuwe economie qua scholing en ondernemerschap. Ook wordt er ingezet op vitaal en gevarieerd winkelaanbod door onder andere *blending*.

Iedereen doet mee

Aanpak discriminatie en taaloffensief voor zowel nieuwkomers als Rotterdammers. Doorzetting

bijstandsaanpak en bewustwording arbeidsmarktdiscriminatie. Daarnaast wordt er ingezet op burgerschapsvorming en ontwikkeling op scholen met aandacht voor wereldreligies en culturen.

Een veiligere stad

Intensivering aanpak drugs en ondermijnende criminaliteit en een extra stadsmarinier. Aanpak op weerbaarheid digitale criminaliteit en versimpeling veiligheidspreventie in eigen buurt.

Minder Armoede

Er wordt een Deltaplan schulden gemaakt waarin effectieve en samenhangende aanpak wordt gecreëerd. Hierin komt aandacht voor armoedecasuïstiek in wijkteams en aandacht op scholen. Inrichting van een perspectieffonds om Rotterdammers versneld uit de schuld te halen.

Vitale Rotterdammers

Ontwikkeling masterplan ouderen (wonen, eenzaamheid, vitaliteit, dementie, veiligheid en digitale vaardigheid) & opstellen Langer Thuis akkoord met hierin ruimte voor innovatieve voorstellen. Er worden Fitfestivals 55+ aangeboden en er wordt een pilot gestart met inkoop van kleinere aanbieders (of Right to coöperatie). Ook wordt er verder geïnvesteerd in de professionalisering van Wijkteams en in preventieve maatregelen voor Jeugdgezondheid en levensstijl. Er komt één actieplan voor nachtopvang, beschermd wonen, huisvesting bijzondere doelgroepen, GGZ-keten, verwarde personen.

Onderwijs

Aandacht voor loopbaanleren en energietransitie op loopbaan & bevordering studiekeuze met goede arbeidsmarktperspectieven. Verder wordt ingezet op stageplek bemiddeling en vervolgstappen op de arbeidsmarkt & wordt er een leer-werkakkoord gesloten.

Levendige stad

Meer ruimte voor creativiteit en cultureel ondernemerschap (festivals, pop-ups), culturele bestemmingen verspreiden over de stad & verspreiding evenementen over de stad. Meer maatwerk voor horecaondernemers en meer focus op bewegen en buitenspelen in de buitenruimte. Inzet op Citylab010, digitale meningspeilingen en right to co-operate wordt toegevoegd.

Staan beleid Cluster Stadsbeheer

Ambitie 2018-2022

De ambitie van Stadsbeheer is vastgelegd in de Meerjarenkoers Stadsbeheer. De ambitie is gericht op steeds verdergaande samenwerking met bewoners en ketenpartners met als doel de integrale- en samenhangende aanpak van zaken betreffende de buitenruimte. Dit alles binnen het reguliere jaarplan en jaarbudget met accent- verschuivingen ten behoeve van prioriteiten binnen de wijken. Denk hierbij onder anderen aan programma's zoals Kom op naar buiten, Langer Thuis, Duurzaam dichterbij de Rotterdam. Daarnaast blijft de ambitie van Stadsbeheer overeind om de komende jaren stedelijk jaarlijks 40 km riool te vervangen.

Cluster Stadsontwikkeling Programma Ruimtelijke ontwikkeling & Stedelijke inrichting

De gemeente Rotterdam werkt aan een aantrekkelijke woonstad met een sterke economie. Dit is vastgelegd in de Stadsvisie 2030 (2007) en bekrachtigd in het kader Stedelijke Ontwikkeling, Prospectus van de Stad (2013).

De gemeente ontwikkelt zelf alleen nieuwe plannen als dat maatschappelijk noodzakelijk is en de markt deze niet oppakt. De gemeente verkoopt de gemeente overbodig geworden maatschappelijk vastgoed. Dit leidt op termijn tot verkleining van de gemeentelijke grondexploitatie- en vastgoedportefeuilles. Vanwege de grote vraag naar woningen streeft de gemeente naar start bouw van 10.000 nieuwbouwwoningen in de periode 2017 tot en met 2019.

Cluster MO

De gebiedsopdracht aan SOL in het kader van het Nieuw Rotterdams welzijn loopt door tot en met 2020. Aandachtsgebieden binnen deze opdracht zijn onder ander het sociaal versterken van ouderen, preventieve ondersteuning van jeugd, tegenprestatie, schulddienstverlening en taal. Het beleidskader jeugd 'Rotterdam Groeit' loopt tot 2022. Hoofddoel van het beleidskader is dat kinderen en jongeren kansrijker, veiliger en gezonder opgroeien. Binnen het beleidskader is onder andere aandacht voor wijkprogrammering voor jeugd en jongeren en alcohol- en drugsgebruik.

Directie Veiligheid

Ambities Veiligheid 2018-2022

De ambitie is dat Rotterdam alleen nog maar veilige wijken heeft waar bewoners, ondernemers en bezoekers zich veilig en welkom voelen. Iedere Rotterdammer moet zich vrij kunnen bewegen en zich veilig voelen in de stad.

Vanuit het programma Veilig@Rotterdam is in ieder geval aandacht voor de thema's: Preventie en aanpak High Impact Crime (woninginbraken, overvallen en straatroof); Aanpak (jeugd)overlast in de buitenruimte; Aanpak woonoverlast; Invulling horeca- en evenementenbeleid.

Weg met de winkelstraat

Retail De samenleving verandert, maar de detailhandel blijft hetzelfde. Dat moet anders. Laat de overheid voorwaarden stellen aan financiële steun, schrijft [Tracy Metz](#).

[19 maart 2021 NRC](#)

Leestijd 5 minuten

‘En, hoe voelt het?’ vroeg de Journaal-verslaggever aan de bejaarde dame die net haar vaccinprik had gekregen. „Heerlijk”, zei ze, „kan ik eindelijk weer met m’n vriendinnen koffiedrinken en lekker winkelen.”

Tracy Metz is directeur van het John Adams Institute

Lekker winkelen, ze snakten ernaar. Ik vermoed dat het haar niet om het kopen ging – oudere mensen hebben alles al, ze kopen minder dan jonge mensen – maar om het samen door het winkelcentrum of de winkelstraat scharrelen, beetje kijken, beetje kletsen. Hè, gezellig, onder de mensen zijn. Winkels zijn dan meer een decor voor een sociale activiteit, het kopen is bijzaak.

Hoe zal dat 'lekker winkelen' er na de pandemie uitzien? Gaat de fun uit het funshoppen? Wat gaat de zware slag die de lockdown nu aan de detailhandel, of retail, en horeca toebrengt, betekenen voor de inrichting van steden?

Onherroepelijke shakeout

Spoiler alert: de shakeout die er onherroepelijk aan zit te komen, zal voor veel ondernemers en medewerkers vreselijk zijn, maar zal uiteindelijk de leefbaarheid en de aantrekkelijkheid van steden ten goede komen. De coronacrisis biedt het momentum om onze winkelstraten groener, gevarieerder en socialer te maken – om ze meer in lijn te brengen met wat de samenleving wil. Want laten we eerlijk zijn, hoe trendy het aanbod ook mag zijn, als sector loopt de retail achter.

Corona versterkt een aantal trends dat al gaande was. We kopen steeds minder kleding bijvoorbeeld, en het zijn juist de mode- en schoenenketens die de winkelstraten tot vervelens toe domineren.

Tel daarbij op de verschuiving naar online winkelen die tijdens de pandemie een enorme vlucht heeft genomen. Eind vorig jaar was de online omzet met 55 procent toegenomen en het aantal webshops meer dan verdubbeld.

Het aantal winkels neemt allang geleidelijk af. De sigarenboer op de hoek, de mom-and-pop-kruidenier waar je hagelslag in een puntzakje kocht: weg. Maar nog stééds heeft Nederland héél veel winkels. Na België, waar er nog altijd relatief veel kleine ondernemers zijn, zijn we koploper in Europa – maar wel met veel van hetzelfde. Over de noodzaak van sanering van de retailsector wordt al lang gepraat, nu dwingt het virus die versneld en met harde hand af. Dat is een kans.

Lees ook: [Waarom je in alle straten dezelfde winkels ziet](#)

En de gevolgen zijn hard. In de retail zit tien procent van de banen. Nu de niet-essentiële winkels al maanden dicht zijn leidt dat volgens Locatus, een bedrijf dat data verzamelt over winkels in de Benelux, tot 680 miljoen omzetverlies per week en 300.000 medewerkers die thuiszitten. Er komt nu wel iets van verlichting, met het winkelen op afspraak en het verruimen van het aantal bezoekers, zoals was voorgesteld door Locatus samen met de Raad voor de Nederlandse Detailhandel: in plaats van twee klanten per verdieping (of het nou de Ikea is of een boetiekje) is het nu één persoon per 25 vierkante meter, wel nog met een gereserveerd tijdslot. Heel toevallig werd in de berekening als casus de binnenstad van Nijmegen genomen, de stad waar voorzitter van het Veiligheidsberaad Hubert Bruls burgemeester is.

Leegstand

Kun je het je nog voorstellen dat in 2016 en 2017 de politie een aantal keer de Kalverstraat in Amsterdam heeft afgesloten omdat de drukte gevaarlijke vormen aannam? Al maanden loopt daar amper een derde van het normale aantal voorbijgangers. Zelfs op deze A-locatie hangen op diverse panden 'Te Huur'-borden. Dat je die als passant ziet, is geen goed teken: normaliter gaat

een pand onopgemerkt van de ene huurder over op de volgende, zonder dat het aan de grote klok wordt gehangen.

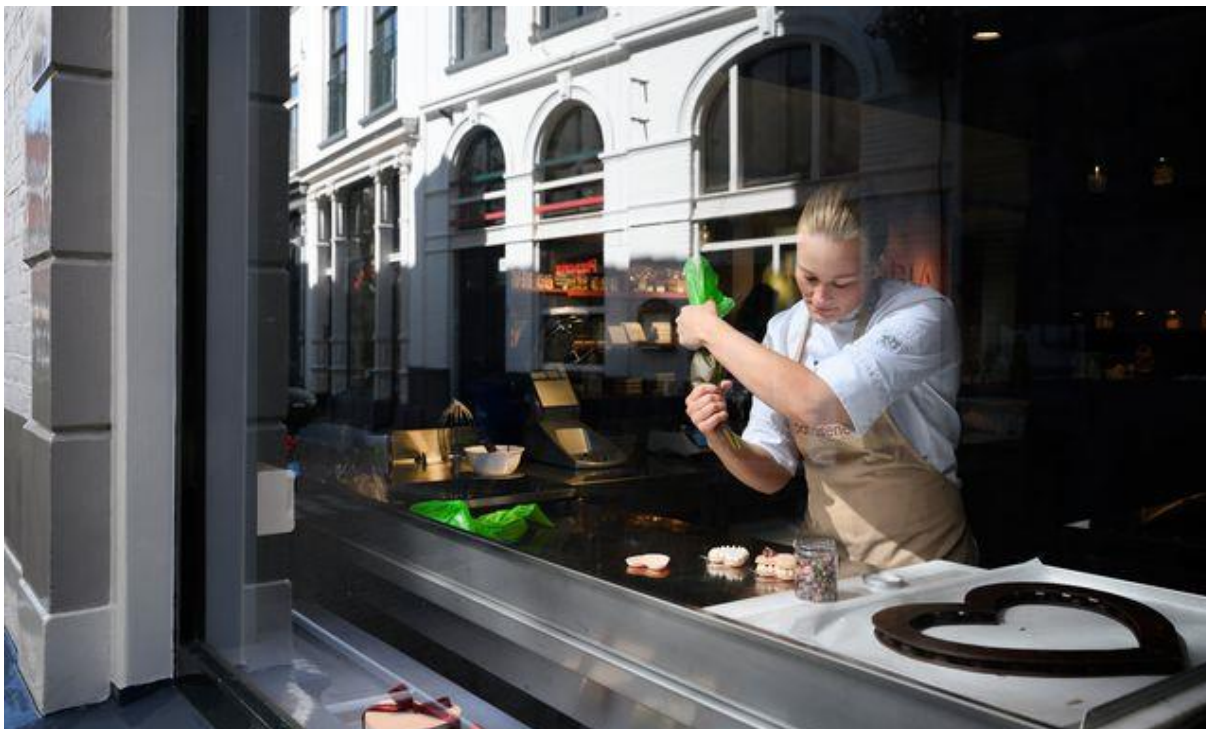
Je ziet nu minder leegstand dan je aan de hand van de cijfers zou verwachten – maar dat is uitstel van executie, waarschijnlijk door de steunmaatregelen van de overheid. De klap komt nog, kenners voorspellen dat vier op de tien winkels leeg zullen komen te staan. Voor zelfstandigen dreigt faillissement, de internationale ketens gaan zich in hun kernlanden terugtrekken, net zoals de banken hebben gedaan tijdens de grote financiële crisis. Hema en H&M bijvoorbeeld, zijn het aantal filialen al aan het inkrimpen. Gaat de dame na haar vaccinprik voor haar plezier naar zo'n winkelstraat? Een leegstand van één op de tien is al genoeg om de sfeer te laten omslaan.

In Porto is een in onbruik geraakt winkelcentrum aan lokale muziekbands gegeven.

En nu? Nu is het dus tijd voor een transformatie. Die dringt zich op, maar hoe gaat die, voorbij de huidige ellende, eruit zien?

De binnensteden zullen afwisselender worden, vooral in de aanloopstraten. De winkelstraten zullen een moeilijk verhaal blijven, daarover zo meteen meer, maar de winkelgebieden zullen lokaler van karakter worden, groener, meer op het sociale gericht en minder op het kopen, met andere soorten winkels én andere functies. Er is al veel horeca bijgekomen op plekken waar retail was, maar die trend zit aan z'n max. Op een gegeven moment ben je wel uitgecappuccinood.

Het aanbod zal verschuiven van gebruiksartikelen naar verbruik: meer bijzonder eten, meer ambacht. Het straatbeeld zal diverser worden, met meer kleinschalige werkplekken, zorg, cultuur, sociale functies. Meer mensen werken thuis of op loopafstand van de winkelgebieden. Dat is beter voor de leefbaarheid én voor de waardering van het lokale.

Lees ook: Coronacrisis in de winkelstraat: klanten kopen nu chocola om de patissier te troosten

Bovendien, heel belangrijk in een land dat zo snel mogelijk 1 miljoen woningen wil bouwen, is dit de kans om winkels in woningen om te zetten. Met een beetje geluk lukt het eindelijk om de leegstaande woningen boven winkels weer voor wonen toegankelijk te maken, iets wat bij veel gemeenten bovenaan de wenslijst staat maar haast nergens van de grond is gekomen.

Ieder-voor-zich-mentaliteit

Kortom, er komt meer afwisseling, meer lucht. Het werd tijd, zegt Cees-Jan Pen, lector 'De ondernemende regio' aan de Fontys Hogeschool in Eindhoven. „De binnensteden zijn te lang door de retail gegijzeld. De veranderingen in de samenleving zijn aan de retailsector voorbijgegaan, die is daar heel passief in geweest.”

Als voorwaarde voor financiële steun moet de overheid eisen dat de sector de handen ineenslaat en zich inzet voor de omgeving, de wijk, de stad, niet alleen voor de eigen winkel. Dat zal niet meevallen, de middenstand staat bekend om de ieder-voor-zich-mentaliteit. De ketens krijgen allang het verwijt dat ze free

riders zijn, dat wil zeggen dat ze meeliften op de inspanningen van de lokale winkeliersvereniging zonder er iets substantieels aan bij te dragen.

Tot voor kort konden eigenaren van winkelpanden gewoon de huurder nemen die het hoogste bedrag wilde betalen. Nu heeft deze crisis duidelijk gemaakt dat de winkels gezamenlijk belang hebben bij een aantrekkelijke omgeving.

Gemeenten hebben weinig middelen om dat af te dwingen, maar ze kunnen wel deze nieuwe variëteit in hun binnensteden stimuleren met 'dubbelbestemmen', zodat het makkelijker wordt om wonen en bedrijvigheid te combineren. De tijd dat functies strikt van elkaar moesten worden gescheiden, is voorbij.

Met een beetje geluk lukt het eindelijk om de leegstaande woningen boven winkels weer voor wonen toegankelijk te maken. Wij als consumenten klagen er al heel lang over dat de winkelstraten in het hele land op elkaar lijken. Van Heerlen tot Heerenveen, same old same old. Als er ooit een moment was om daar verandering in te brengen, is het nu. Maar of dat gaat lukken? De prijzen van dit vastgoed liggen ver boven die van woningen, waardoor ze niet makkelijk kunnen worden omgekat. Veel winkelpanden zijn van eigenaren – beleggers, pensioenfondsen – die de huren niet kunnen of willen verlagen. Juist omdat retailvastgoed in de vorige crisis als een veilige belegging werd gezien, hebben sommige fondsen hun investering hiervoor geormerkt, en nu zitten ze dus vast. Hoe het anders kan, zien we in het buitenland. —In de Portugese stad Porto zag ik een in onbruik geraakt winkelcentrum dat in gebruik was gegeven aan lokale muziekbands. Er wordt nu niets verkocht, wel van alles gemaakt: muziek, maar ook een levendige sociale omgeving.

—In de VS staan heel veel winkelcentra, zogeheten dead malls, waar iets mee kan en ook wel mee moet. Een oud kantoor en distributiecentrum van Sears in Memphis bijvoorbeeld, een knoepd van 140.000 m², bevat nu theaters, kantoren, gezondheidszorg, een YMCA, een dependance van een universiteit, een middelbare school, restaurants en 265 appartementen. Amazon gaat dead malls ombouwen tot fulfillment centers, een evident goed idee nadat

wijkbewoners in het NewYorkse Queens de nieuwbouwplannen van de webreus wisten tegen te houden.

Het met afstand wildste plan is van het Nederlandse architectenbureau MVRDV, dat voor de beroemde winkelstraat Oxford Street in Londen een nieuwe attractie heeft ontworpen. Dat is Marble Arch Hill, een tijdelijke installatie die vanaf half juli mensen alvast naar dit gebied moet trekken. Het is een begroeide heuvel bovenop een steigerconstructie, waar je omhoog kunt lopen en van het uitzicht op Marble Arch, Hyde Park en natúúrlijk de winkels kunt genieten.

In onze winkelstraten en -gebieden komen veel vraagstukken van deze tijd samen. Allereerst het leed dat corona veroorzaakt, maar daarna: vergroening, woningnood, duurzaamheid, de stad als handels- en ontmoetingsplaats; het is een breed maatschappelijk debat dat nu met de hitte van de pandemie in de nek wordt gevoerd, op straat én op die 25 m² in de winkel.